

WWF

РЕЗЮМЕ

МОЗАМБИК: ИЗГРАЖДАНЕ НА УСТОЙЧИВ УЛОВ НА СКАРИДИ

КАК ПОТРЕБИТЕЛИТЕ, КОМПАНИИТЕ И ВЛАСТИТЕ В ЕС
МОГАТ ДА ПОДОБРЯТ СОЦИАЛНИТЕ, ПРИРОДНИТЕ
И ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В РАЗВИВАЩИТЕ СЕ СТРАНИ

ПРИНОС

Текст и редакция WWF Mediterranean – Portugal /
Evan Jeffries (www.swim2birds.co.uk), основно базиран на данни
от доклада *A Case Study of the Semi-Industrial and Industrial
Shallow-Water Shrimp Fishery in Mozambique*
от Робин Дейвис (консултант) от юли 2016

Дизайн: Марко Невес Ферейра

Снимка на корицата: © WWF-US / James Morgan /

WWF, Portugal /MZ – © / WWF Библиографията и източниците
са налични онлайн на www.wwf.pt

Публикуван през юни 2017 от WWF – World Wide Fund For Nature
(предишния World Wildlife Fund).

Всяко възпроизвеждане на доклада изцяло или в частност трябва
да упоменава заглавието и да посочва гореспоменатия издател
като носител на авторските права.

© Текст 2017 WWF. Всички права запазени.

ОСНОВНИ КОНТАКТИ

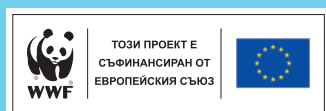
Angela MORGADO
Acting Manager for Portugal, WWF Mediterranean
amorgado@wwfmedpo.org

Rita SA
Fisheries and Seafood Officer, WWF Mediterranean Portugal
rsa@wwfmedpo.org

WWF е една от най-големите и с най-голям опит независими организации
за опазване на околната среда в света с над 5 милиона поддръжници
и глобална мрежа, активна в над 100 страни. Мисията на WWF е да
спре разрушаването на околната среда и да построи бъдеще, в което
хората живеят в хармония с природата чрез опазване на биологичното
разнообразие, осигуряване на устойчива употреба на възобновяеми
природни ресурси и насърчаване на намаляването на замърсяването и
разточителното потребление.

Този доклад бе съставен като част от проекта на WWF „Полезната
риба“, съфинансиран от ЕС. Проектът „Полезната риба“ популяризира
глобалното влияние на избора на морска храна в Европа и ефекта от този
избор върху хората в развиващите се страни. www.fishforward.eu

Disclaimer: Тази публикация е съфинансирана от Европейския съюз.
WWF носи цялата отговорност за съдържанието на тази публикация и по
никакъв начин не може да се приема, че тя отразява гледната точка на ЕС.

© Frederiek J. Weverhagen / WWF

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Локален избор, глобален ефект 4

МОЗАМБИК

Риболов и развитие в страна с ниски доходи 5

РИБОЛОВЕН ФЛОТ ЗА СКАРИДИ

Трите сектора в Мозамбик 6

СВРЪХУЛОВ В МОЗАМБИК

Съвкупност от множество фактори 7

ЖИЗНЕН ЦИКЪЛ НА БЯЛАТА СКАРИДА

8

СВРЪХУЛОВ

Запасите от скариди в Мозамбик се ловят по неустойчив начин и от трите вида риболовни съдове 9

ПРОБЛЕМЪТ С КОСТЕНУРКИТЕ

Защо се нуждаем от целенасочени действия за устойчив риболов? 11

ПО-ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ, ПО-ДОБРИ ЗАПАСИ, ПО-ДОБРИ РЕЗУЛТАТИ

12

НАРЪЧНИК ЗА УСТОЙЧИВА МОРСКА ХРАНА

Дигиталното приложение на WWF помага на купувачите в Европа да направят верния устойчив избор 15

ВЪВЕДЕНИЕ

ЛОКАЛЕН ИЗБОР, ГЛОБАЛЕН ЕФЕКТ

Европейският съюз е най-големият пазар на морска храна в света. Решенията каква храна купуваме имат глобални последици на социално, екологично и икономическо ниво – ако правим разумен избор, можем значително да помогнем на международното развитие. Това всъщност е една от целите на ЕС, въплътена в текущата кампания „Полезната риба“ – да се повиши осъзнатостта за последиците от нашия потребителски избор.

РАБОТЕЙКИ С ПАРТНЬОРИ ОТ ЦЯЛ СВЯТ, Е ОТ СЪЩЕСТВЕНО ЗНАЧЕНИЕ ДА СМЕ ДОБРЕ ЗАПОЗНАТИ СЪС СПЕЦИФИЧНИТЕ ОБСТОЯТЕЛСТВА И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Важно е да разберем отделните пазари, за да направим правилния избор: общите принципи за устойчива морска храна важат за всички океани, но всяка страна и всяко рибарство се отличават със свои уникални характеристики. Работейки с партньори от цял свят, е от съществено значение да сме добре запознати със специфичните обстоятелства и предизвикателства.

Основен фокус на този доклад е уловът на скариди в Мозамбик. Тази индустрия е на кръстопът: ако през следващите няколко години се направят правилните стъпки, бихме могли да видим устойчиви рибни запаси, намаляване на пораженията върху околната среда, по-високи доходи и по-добър живот за хиляди хора, но алтернативният сценарий с колапс на запасите, разрушаване на околната среда и социални затруднения на хората е също толкова вероятен.

Това, което ще се случи от сега нататък, наистина има значение. Този доклад обяснява защо.

© Frederick J. Meunier / WWF

МОЗАМБИК

РИБОЛОВ И РАЗВИТИЕ

В СТРАНА С НИСКИ ДОХОДИ

28
МИЛИОНА НАСЕЛЕНИЕ
В МОЗАМБИК;
20% РАЗЧИТАТ НА
РИБОЛОВ ЗА ЧАСТ
ОТ ДОХОДА

2500 KM
Е БРЕГОВАТА ЛИНИЯ
ПО ЮГОИЗТОЧНИЯ БРЯГ
НА АФРИКА

РИБОЛОВЪТ ДОПРИНАСЯ
С €406 МИЛИОНА
КЪМ БВП НА МОЗАМБИК,
КАТО ИЗНОСЪТ Е ОКОЛО
€63 МИЛИОНА.
ТОВА Е РАВНО
НА ГОДИШЕН УЛОВ ОТ
ОКОЛО 150 000 ТОНА

Мозамбик има население от 28 милиона души, а бреговата му линия е повече от 2500 км по югоизточния бряг на африканския континент. Шейсет процента от населението живее в крайбрежните райони.

Мозамбик получава независимост от Португалия през 1975 година. Световната банка класифицира Мозамбик като страна с ниски доходи, но бързо растяща икономика. Големите запаси от въглища, газ и други полезни изкопаеми наскоро привлякоха мащабни чуждестранни инвестиции, а БВП расте с около 7% годишно. Заради неефективно разпределяне на богатството обаче тези инвестиции не стигат до по-бедните общности: бедността е все така разпространена, а инфраструктурата – недоразвита.

Риболовната дейност играе важна роля в Мозамбик благодарение на дългата брегова ивица на страната и изобилието от риба в нейните води. Изключителната икономическа зона на Мозамбик в Индийския океан попада сред бързото течащо на юг океанско течение Агуляс (Иглено течение). Това издигане, т.нар. ъпуелинг, на студени води, богати на хранителни вещества, поддържа много рибни запаси, които са със стопанско значение. **Двадесет процента от населението (около 850 000 домакинства) разчитат пряко на риболова за част от доходите си. Препитанието на още по-голяма част от населението също зависи от рибно-преработвателната индустрия. Рибата съставлява половината от приема на белтъчини на населението.**

Риболовът допринася с 406 милиона евро към БВП на Мозамбик, като износът е около 63 милиона евро. Това се равнява на годишен улов от около 150 000 тона. Деветдесет и един процента от улова идва от дребни рибари, 2% от полупромишлен риболов, а останалите 7% – от промишлен риболов. От гледна точка на стойността на улова обаче промишленият риболов за износ представлява около 52%.

Мозамбикската индустрия за улов на скариди

Уловът на скариди е една от основните риболовни дейности в Мозамбик. От много време скаридите са част от местната диета, а напоследък стават и все по-важна износна стока. Ловят се както дълбоководни, така и плитководни видове скариди, а риболовците ги ловят навсякъде – от мангровите гори и плажове до покрай брега до райони в континенталния шелф 150 км навътре в океана. Съдовете за улов на скариди улавят също различни видове съпътстващ улов (омари, раци, главноноги, риби и морски костенурки), някои от които също допринасят за приходите им.

МОЗАМБИКСКИЯТ ФЛОТ ЗА СКАРИДИ СЕ ДЕЛИ НА ТРИ СЕКТОРА:

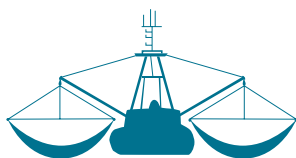
Дребен риболов

Около 40% от годишния улов на скариди (към 2273 тона през 2014 г.) идва от съпътстващия улов с висока стойност на дребните рибари. Те използват предимно мрежи гъргър на канута, които се дърпат от брега от 10 – 14 души, за да хванат риба. Мрежите обикновено имат малки размери на окоето – понякога дори се използват съединени мрежи против комари – така че винаги има голям обем съпътстващ улов на видове, които не са обект на риболова, включително много млади екземпляри. Уловът обикновено се разтоварва на плажа и предимно се консумира на място, тъй като съоръженията за производство на лед, нужен за запазване на улова, са ограничени до големите градове. Риболовът с мрежи гъргър е важен източник на храна и доходи за рибарските общности по крайбрежието.

Полупромишлен риболов

Полупромишленият риболов се извършва с по-големи съдове от по 10 – 20 м, доста по-навътре в океана и с помощта на тралове. По-голямата част от дейностите се провеждат във високопродуктивния район на Софала, широк плитък район на шелфа на около 140 км от брега. Въпреки че са регистрирани 43 съда за полупромишлен риболов, в момента активни са около 14, като 5 от тях имат възможност да замразяват улова си на борда. По-голямата част от улова се продава на вътрешния пазар, а последно споменатите съдове могат да изнасят замразения си улов на външния пазар.

Промишлен риболов

Съдовете за промишлен риболов са средно 30 м на дължина и имат капацитет за замразяване на от 40 до 60 тона. В момента около половината от 72-та регистрирани съда са активни. При промишления риболов се ловят както дълбоководни, така и плитководни видове скариди, като по-голямата част от високостойността улов отива за износ, предимно в ЕС и Азия. Повечето от съдовете са част от вертикално интегрирани частни фирми, особено такива в Испания и Португалия, и оперират под формата на смесени дружества с мозамбикското правителство.

© Frederick J. Muehlenbein / WWF

Свърхулов в Мозамбик – съвкупност от множество фактори

ЗАЕДНО ЗА
РАЗУМНО
ПОТРЕБЛЕНИЕ
НА РИБА

Незаконен, недеklarиран
и нерегулиран (ННН) риболов

Свърхулов
на скариди

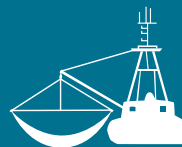

Риск съпътстващ улов*
* 1500 морски костенурки/година

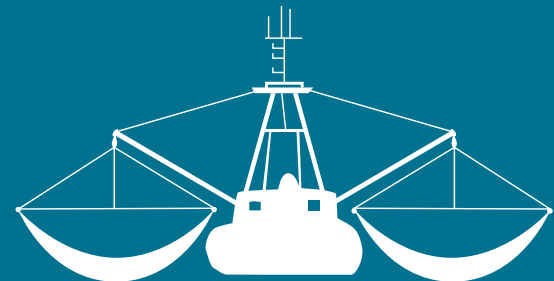
20% от населението зависи от риболова и съпътстващите индустрии

(крайбрежен)
Дребен риболов
вътрешен пазар

(открито море)
Полупромишлен риболов
вътрешен/външен пазар

(открито море)
Промишлен риболов
външен пазар
(82% към ЕС)

Препоръки на WWF

Подобряване на контрола на всички нива

Вносителите да подкрепят устойчивото управление и да изискват устойчиво добити скариди

ЕС да настоява за използването на т.нар. устройства за отсяване на костенурки (TED – Turtle Excluder Devices)

Вземане предвид нуждите на засегнатите общности в управлението

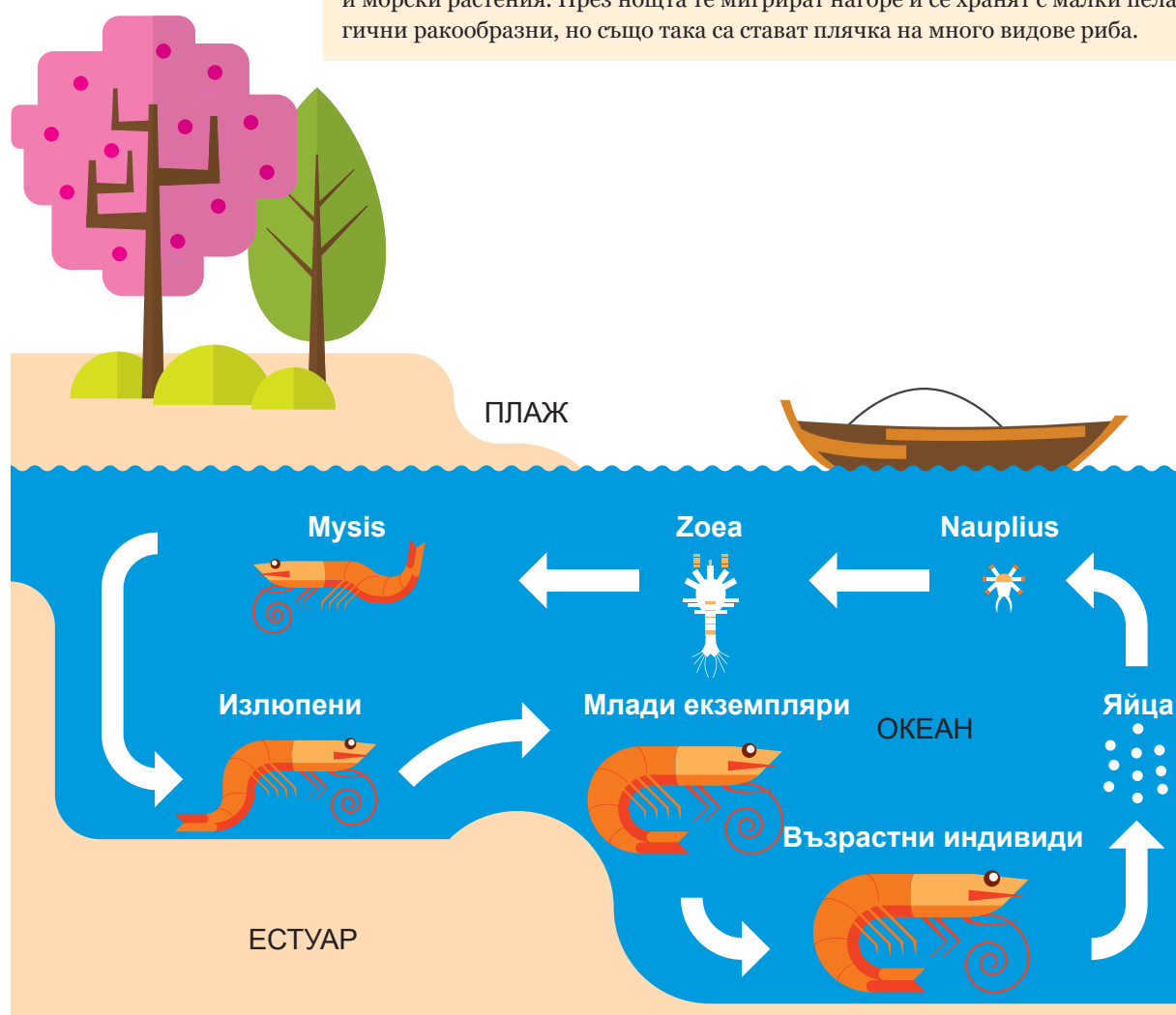

Опазване на важни местообитания (напр. мангровите гори)

Въпреки различията си, риболовната дейност и в трите сектора влияе на едни и същи запаси и състоянието на тези запаси е под заплаха. Това се разглежда по-подробно долу в доклада.

Жизнен цикъл на бялата скарида

Повечето видове скариди мигрират навътре в океана, за да съзреят, да се чифтосват и да се размножават. След като се излюпят, скаридите биват отнасяни от океанските течения към естуари и мангрови гори, където намират храна и подслон за четири до пет месеца, преди отново да мигрират в открития океан, за да заживеят живота си на възрастни. През деня повечето видове скариди остават на дъното на океана и се хранят с червеи, малки ракообразни и морски растения. През нощта те мигрират нагоре и се хранят с малки пелагични ракообразни, но също така са стават плячка на много видове риба.

Заплахи за запасите от скариди: неустойчиви перспективи

Въпреки сравнителното си изобилие, запасите от скариди в Мозамбик са уязвими на свръх експлоатиране и на много места те вече не могат да поддържат съществуващите нива на улов. Това застрашава както поминъка на хората, така и биоразнообразието. Индустрията среща и други рискове — от разрушаване на околната среда до демографски промени, свързани с изменението на климата.

СВРЪХУЛОВ

И трите вида риболовен флот ловят запасите от скариди на Мозамбик по неустойчив начин.

Най-близо до брега, дребните риболовци ловят младите екземпляри на скаридите, преди малките да са имали възможността да се установят в по-дълбоки води, за да растат и да се размножават. Малките леки мрежи, използвани от брега, са сравнително безвредни за местообитанията, но те просто не позволяват достатъчно от бъдещите размножаващи се запаси да преминат отвъд първия етап.

Има прекалено голям натиск и от полупромишления сектор. За десетте години до 2012 г. плитководните разтоварвания на сушата на скариди падат от 9000 тона до 1800 тона. Отчасти това се дължи на увеличаването на улова на дребните риболовци, но също така е и просто свръхулов, в който съдовете ловят прекалено много от грешните запаси от скариди в неподходящ момент от сезона.

В по-дълбоки води тежките тралове увеличават риска за местообитанията на скаридите, като по този начин усилват ефекта от свръхулова.

ЗА ДЕСЕТТЕ ГОДИНИ
ДО 2012
ПЛИТКОВОДНИТЕ
РАЗТОВАРВАНИЯ НА
СКАРИДИ
ПАДАТ ОТ
9000 ТОНА
ДО 1800 ТОНА

© Frederick J. Weerhaver / WWF

ННН риболов

Незаконният, недеklarиран и нерегулиран риболов (ННН) е голям проблем от световен мащаб, като съставлява \$10 – 23 милиарда и 13 – 31% от световния годишен улов. ННН риболовът застрашава екосистемите, продоволствената сигурност и поминъка; води до нелоялна конкуренция във вреда на отговорните риболовци; свързан е с трансгранични престъпления и използване на робски труд.

ННН риболовът е широко разпространен в югозападния Индийски океан предимно в резултат от липсата на финансови ресурси за инвестиране в мониторинг, контрол и наблюдение на риболова. Със сигурност това е проблем в Мозамбик, където 40% от плавателните съдове не предоставят риболовните си дневници за инспекция. Загубите за рибарството в страната се оценяват на \$35 – 67 милиона годишно. Също изключително важно е, че толкова много „неизвестни“ дейности подкопават усилията, базирани на данни, за мониторинг и управление на популациите – по този начин ННН риболовът увеличава риска за здравето на запасите от скариди и други морски обитатели в дългосрочен план.

Съпътстващ улов

Тропичните тралове за улов на скариди обикновено използват мрежи с малки размери на окоото и улавят сравнително висок процент малки рибки, малките на по-големи видове и безчет други видове, включително акули и морски костенурки. Счита се, че процентът съпътстващ улов може да достига дори до 85%. Докато някои видове, уловени като съпътстващ улов на скаридите, сега осигуряват важен доход на риболовците, цялостният ефект от този безразборен улов върху екосистемите може да бъде унищожителен.

Полагат се усилия за намаляване на съпътстващия улов, но тези усилия срещат значителна съпротива поради страховете сред индустрията, че каквито и да е мерки ще намалят и улова на скариди. Без съмнение обаче такива мерки са нужни: най-малкото, както обясняваме долу, Мозамбик може да загуби по-голямата част от външния си пазар на скариди, ако не предприеме значителни усилия да прекрати свръхулова и вредните практики за океана и неговите обитатели и ако не опазва петте вида морски костенурки, живеещи във водите на страната.

Климатични промени

Мозамбик се нарежда на трето място сред най-уязвимите към климатични промени страни в Африка, което увеличава предизвикателствата, пред които са изправени крайбрежните общности. Тежките наводнения през 2000 – 2001 г. причиниха смъртта на около 800 души и щети за повече от \$750 милиона, като директно засегнаха 4,5 милиона души. Пътната

инфраструктура в крайбрежните райони е уязвима на ерозия, следствие от наводнения и повишаване на нивото на океана, което застрашава търговията и възпрепятства подобряването на дистрибуторската мрежа. Засушаването и ниската земеделска производителност могат да принудят все повече хора да преминат от земеделие към риболов, увеличавайки натиска върху намаляващите запаси. По време на периодите със слаби валежи, естуарите – важни местообитания за младите скариди и други видове със стопанско значение – стават по-малки и може да бъдат откъснати от морето от пясъчни ивици, което намалява броя на младите екземпляри, които достигат до открито море.

Необходимо е провеждането на повече изследвания, за да разберем в детайли рисковете и мерките, които може да се предприемат за предотвратяването им, но климатичните промени без съмнение са от голямо значение за индустрията на улов на скариди в Мозамбик.

Други заплахи за екосистемата

Мозамбик се развива много бързо, но това става с цената на тежки поражения върху околната среда. Индустриалното, битовото и земеделското замърсяване застрашава местообитанията близо до брега; в периода 1990 – 2002 г. площта на мангровите гори на Мозамбик – жизнено важен инкубатор за младите скариди – е намаляла с почти 27%. Седемдесет и шест процента от кораловите рифове в региона също са застрашени.

Цялата индустрия страда от тези разрушения на околната среда, но въпреки това вижда много малко или никакви икономически ползи от развитието, което поражда тези разрушения.

ПРОБЛЕМЪТ С КОСТЕНУРКИТЕ: ЗАЩО СЕ НУЖДАЕМ ОТ ЦЕЛЕНАСОЧЕНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА УСТОЙЧИВ РИБОЛОВ?

УЯЗВИМИ

Маслинова ридлея
(*Lepidochelys olivacea*)

Във водите на Мозамбик живеят пет от седемте вида морски костенурки, които се срещат по света. Всичките пет вида са под заплаха.

Доказателствата сочат, че уловът на скариди в тропически води с тралове води до повече смъртни случаи сред морските костенурки, отколкото всички други човешки дейности взети заедно, така че това е един наистина сериозен проблем пред опазването на околната среда. По-голямата част от смъртните случаи са причинени от удавяне, а морските костенурки са засегнати безразборно във всичките си етапи на развитие. Като вземем предвид бавния растеж и късната полова зрялост, популациите на костенурки са подложени на все по-голям натиск.

ЗАСТРАШЕНИ

Зелена
(*Chelonia mydas*)

Карета
(*Caretta caretta*)

Въпреки че е трудно да се установят точните данни, се счита, че около 1500 морски костенурки се улавят всяка година от тралове за скариди в Мозамбик.

И все пак има очевидно и ефективно решение на този проблем – т. нар. устройства за отсяване на костенурки или Turtle Excluder Devices (TEDs). TED е решетка, закрепяща се на тясното гърло на трала и насочваща костенурките (и други големи животни или предмети) към отвор, който им позволява да излязат извън трала, докато скаридите се задържат в него. Използването на тези приспособления е показало намаляване на смъртните случаи при костенурките с до 97%.

Също така от 2004 г. използването на TED е задължително според мозамбикското законодателство. За съжаление законът масово не се спазва.

КРИТИЧНО ЗАСТРАШЕНИ

Ястребокълона
(*Eretmochelys imbricata*)

Кожеца
(*Dermochelys coriacea*)*

Притесненията са, че TED устройствата ще намалят улова на скариди с 15 – 20%.

Изследване, проведено при улова на скариди в САЩ, обаче определи това число на малко над 2%, като тази незначителна загуба се компенсира, че и повече, от ползите, които включват по-бързо обработване на улова, по-малко повредени мрежи, по-малки разходи за гориво и по-висока пазарна цена заради по-доброто качество на скаридите (намалява се премазването от костенурки и големи предмети).

Заради неспазването на собственото си законодателство, Мозамбик застрашава не само морските костенурки: страната застрашава собствения си потенциал за износ. САЩ – един от най-големите вносители на скариди в света – търгува само със страни с ефективно приложени мерки за намаляване на съпътстващия улов от морски костенурки, така че този доходоносен пазар е затворен за Мозамбик. ЕС, на когото Мозамбик много разчита за износа си, засега няма такова изискване, но с нарастващата осведоменост на потребителите и подкрепата за устойчив улов в ЕС това може да се промени в бъдеще – а такова изискване веднага би застрашило 82% от износа на скариди на Мозамбик.

*Популация в югозападния Индийски океан

ПО-ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ, ПО-ДОБРИ ЗАПАСИ, ПО-ДОБРИ РЕЗУЛТАТИ

Като цяло световните рибни запаси са в криза. Настоящите риболовни практики и режими на управление представляват сериозна заплаха за продоволствената сигурност, поминъка и цели хранителни мрежи в океаните.

Потребителите, особено тези в Европа и САЩ, започват да разбират ситуацията и през последните години се наблюдава голям подем в подкрепата за устойчиво добита храна и прозрачност в снабдителната верига. Все повече се изисква тези, които ловят, доставят, преработват и продават риба, както и властите, които ги контролират, да гарантират, че продуктите им са от устойчиви и добре управлявани източници.

Важно е да отбележим, че тези рибарства като цяло се представят по-добре в дългосрочен план, както от финансова гледна точка, така и от гледна точка на опазване на околната среда, така че постигането на устойчивост е всичко друго, но не и безсмислен жест за радост на природозащитниците.

Това се отнася както за Мозамбик, така и за всяка друга страна, а двата основни двигателя – стабилни запаси в дългосрочен план и по-високи маржове на печалба – са силни аргументи в полза на по-доброто управление на запасите от скариди, също както и рискът настоящото търсене на външния пазар рязко да спадне заради променящите се нагласи на потребителите.

През последните няколко години Мозамбик осъзна колко е важна устойчивостта за износа и предприе различни инициативи да се придвижи към MSC сертификация според Съвета за управление на риболова (Marine Stewardship Council) за промишления си риболов в дълбоки води. Мозамбик има да извърви още път, за да постигне това сертифициране.

Сериозно внимание трябва да се обърне на запасите, екосистемите и режимите на управление, но проблемите за разрешаване вече са ясно дефинирани и малко по малко се правят практически

стъпки за подобряване чрез план за устойчив риболов, подкрепен от WWF в сектора на промишления улов на скариди в дълбоки води. Една от основните цели е да се намали риболовното усилие, като в същото време се увеличи стойността на улова, което води до ползи както за опазването на околната среда, така и за икономиката.

Уловът в плитки води представлява по-голямо предизвикателство от гледна точка на управление заради смесицата от полупромишен риболов и дребни риболовци, които трудно се проследяват, но същите цели – да се намали риболовното усилие, като в същото време се увеличи стойността, важат и тук. Може да се направят сравнително прости стъпки за възстановяване на запасите, както първите данни показаха, че запасите са се подобрили след наложени сезонни забрани за улов. Освен това инвестиции в инфраструктура и спомагателни услуги, като например фризери и производство на лед, могат значително да повишат печалбата, която може да дойде от по-висококачествен и по-ефективно разпределен улов.

В по-дългосрочен план един подход, фокусиран върху постигане на максимално устойчив улов, ще означава, че големите колебания в запасите, които са водели до несигурност в миналото, вече няма да се наблюдават, което ще доведе до много по-голяма сигурност в

заеетостта и продоволствието и по-стабилна среда за бизнес и инвестиции. Увеличаване на запасите ще доведе и до по-здрави екосистеми като цяло, а заедно с по-добрите риболовни практики чрез по-добро управление, увеличените запаси ще помогнат и на други рибарства на видове, които понастоящем се хващат в големи количества като съпътстващ улов при улова на скариди.

Препятствия: Прилагане на теорията на практика

Макар да е вярно, че подобренията в реални условия може да са предизвикателство, други райони показват, че ефективното управление на рибарството, основано на резултати, е от полза за морската околна среда и за всички, които се докосват до нея. Няколко основни предизвикателства трябва да се преодолеят в Мозамбик, за да се стигне до истинска промяна.

Цялостната липса на ангажираност продължава да бъде основна пречка по пътя на Мозамбик към постигането на устойчиво управление на риболова. В тази бързоразвиваща се страна с ограничени ресурси и съперничаещи си управленски приоритети липсва политическата воля управляващите да се заемат да подобрят индустрията за улов на скариди. Само един всеобхватен и ангажиран режим на управление може да успее да достигне до най-различните участници в индустрията, която лови едни и същи запаси от скариди – от рибаря, който се препитава от този улов с мрежа против комари и лодка едродръвка, до европейския главен изпълнителен директор на фирма за промишлен риболов с трал в дълбоки води.

Също така парите винаги са проблем. Все по-големи инвестиции се стичат към Мозамбик, но те като цяло са под формата на „мега проекти“, които изискват големи капиталовложения, но не създават преки работни места. В рибарството много малко от състоянието, натрупано от подобни проекти, се реинвестира в подобряване на управлението и инфраструктурата (напр. проучвания, пътища, фабрики за лед), които са нужни за укрепване на сектора и увеличаване на стойността на производството му. Парите вероятно са там, но страната се нуждае от смяна на приоритетите в приложението им, за да гарантира, че директно засегнатите участници – крайбрежните общности и природните ресурси и местообитанията, от които те зависят – могат да извлекат полза от тях.

По пътя на промяната: Какво могат да направят потребителите и власите в ЕС, за да подкрепят устойчив улов на скариди в Мозамбик?

Като основен пазар за износ на мозамбикските скариди, ЕС има много важна роля и може да изиграе тази своя роля, за да допринесе за устойчивостта на улова в Мозамбик.

**МАКАР ДА Е ВЯРНО,
ЧЕ ПОДОБРЕНИЯТА
В РЕАЛНИ УСЛОВИЯ
МОЖЕ ДА СА
ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО,
ДРУГИ РАЙОНИ
ПОКАЗВАТ, ЧЕ
ЕФЕКТИВНОТО
УПРАВЛЕНИЕ НА
РИБАРСТВОТО,
ОСНОВАНО НА
РЕЗУЛТАТИ, Е ОТ ПОЛЗА
ЗА МОРСКАТА ОКОЛНА
СРЕДА И ЗА ВСИЧКИ,
КОИТО СЕ ДОКОСВАТ
ДО НЕЯ**

ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И ТЪРГОВЦИТЕ ТРЯБВА ДА СА НАЯСНО СЪС СИТУАЦИЯТА И ДА ИЗПОЛЗВАТ ВЛИЯНИЕТО СИ, ЗА ДА НАСТОЯВАТ ЗА ПОДОБРЕНИЯ. WWF И ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ УЧАСТВАТ В НЯКОЛКО ИНИЦИАТИВИ, ЗА ДА ИМ ПОМОГНАТ ДА НАПРАВЯТ ТОЧНО ТОВА

ЕС има водеща роля в света и силни традиции като лидер в усилията за опазване на околната среда. ЕС е част от много международни спогодби за опазване на околната среда и е подкрепил много международни наръчници и инструменти, пряко свързани с рибарството – от борба с ННН риболов и намаляване на съгътстващия улов до устойчивост.

Като се има предвид накъде вървят политиките, все по-вероятно е ЕС да предприеме допълнителни мерки през следващите години, за да гарантира, че вносът на морска храна, включително скариди от Мозамбик, идва от устойчиви източници и не предизвиква социални или икономически трудности в страната на произход.

Това не означава, че заплахата от забрана за внос ще бъде конструктивен подход в дадената ситуация, но определено е ефективно средство за по-голямо ангажиране с най-добрите практики. По-голямата гласност ще е от полза. Повишаване на осведомеността на властите и бизнеса за икономическите ползи от доброто управление ще ги подтикне към действие.

Вертикално интегрираните испански и португалски компании, които оперират под формата на смесени дружества с мозамбикското правителство, трябва да предприемат действия. Те трябва силно да насърчават инвестиции в по-добро управление и са добре позиционирани да работят с браншовите асоциации и другите участници на пазара, за да придвижат напред MSC сертификационния процес и да насърчат започването на официални проекти за устойчив риболов.

ЕС може да подкрепи необходимите промени, като предложи човешки ресурси и финансова помощ на мозамбикското правителство, въпреки че е от съществено значение този принос да е истински адекватен на междусекторно ниво – това е предизвикателство, като се има предвид различните участници, но не е и непреодолимо такова.

В същото време европейските потребители могат да „гласуват“ чрез портфейлите си, като избират устойчива морска храна и подкрепят рибарства, които са се ангажирали да са устойчиви. Ако скаридите от Мозамбик започнат да бъдат асоциирани с лоши стандарти за околната среда и лоши социални стандарти, те могат да изгубят в значителна степен конкурентното си предимство в магазините.

Потребителите и търговците на едро трябва да са наясно със ситуацията и да използват влиянието си, за да настояват за подобрения. WWF и други организации участват в няколко инициативи, за да им помогнат да направят точно това.

Устойчивото бъдеще за улова на скариди в Мозамбик е осъществимо и знаем какво трябва да направим, за да се постигне. Сега зависи от всеки да помогне това да стане реалност.

Затова WWF

- Влиза във връзка с всички участващи сектори, за да ангажира индустрията като колективно цяло
- Работи с мозамбикското правителство и индустрията, за да изтъкне икономическите и социалните ползи от устойчив подход
- Подкрепя усилията за внедряване на устойчиви практики чрез програмата MSC и чрез проекти за устойчив риболов
- Апелира към донори и агенции да осигурят финансова и логистична подкрепа за подобряване на управлението и системите за контрол и да инвестират в подобряване на условията и инфраструктурата, за да се максимизира стойността на улова
- Призовава за спешно прилагане на мозамбикската регулация за въвеждане на TEDs
- Насърчава и увеличава потребителското търсене на устойчива морска храна в ЕС.

НАРЪЧНИК ЗА УСТОЙЧИВА МОРСКА ХРАНА

Информираните потребители могат да помогнат за спасяването и възстановяването на рибните запаси в Средиземноморието и отвъд него. Имаме три основни съвета:

- Проверявайте етикетите, за да видите какво наистина купувате
- Не яжте малките на рибите, които още не са имали възможността да се размножат
- Опитвайте нещо различно, за да намалите натиска върху запасите на най-популярните видове.

Това са основните положения в многоезичната серия от наръчници на WWF за избор на устойчива морска храна. Тези онлайн наръчници, оптимизирани и за мобилни устройства, предлагат най-важната информация за наличните продукти в 12 различни европейски страни и оценяват много видове по цвятна система, подобна на светлините на светофарите, за да помогнат на купувачите.

Според цвятната система синьото означава сертифицирана, зеленото – опитайте, препоръчваме, оранжевото – премислете, и червеното – избягвайте.

Наръчниците са много лесни за ползване и едновременно с това са основани на научни данни: оценка на риска въз основа на произхода и начина на улов означава, че купувачите може да се информират отвъд специфичните насоки за всеки вид и да решат да купуват риба от определени рибарства и риболовни райони. Данните редовно се актуализират, така че във всеки един момент отразяват какво наистина се случва в океаните.

Ако купувачите се нуждаят от повече убеждаване, за да променят навиците си, наръчниците също така включват вкусни рецепти от известни готвачи, които да вдъхновят потребителите да опитат нещо ново.

www.fishforward.eu/en/online-seafood-guides-launched-in-several-eu-countries/

МОРСКАТА ХРАНА В ЦИФРИ

ДВОЙНО ЗА 50 ГОДИНИ

Средна консумация на морска храна в света:
От 9,9 кг морска храна на човек през 1960 г.
до 19,9 кг морска храна на човек през 2012 г.

800 МИЛИОНА ДУШИ

Морската храна осигурява доход на около 800 милиона души, които са заети с риболов или производство на риба и съпътстващите индустрии

23%

ЕС е основният вносител на риба и морска храна в света, като 61% от морската храна, която се търгува в света, идва от развиващите се страни

62 КГ /ЧОВЕК/ГОДИНА

Португалия е най-големият потребител на морска храна на глава от населението в Европа и трета в света, а само 1/4 от потреблението идва от улов в териториални води

100%
РЕЦИКЛИРАНО

Защо сме тук

За да спрем унищожаването на околната среда и да изградим бъдеще, в което хората живеят в хармония с природата.

www.wwf.bg